

במגע ובמשא, אין אכן חייבים עליו
כפל —

אבל **דבר שאין נבלתו מטמא במגע ובמשא**
— לא יתחייב עליהם כפל.

דחא אף על פי שנאמר "שלמה" והיא אינה ג-א
מטמאה במגע ובמשא, מכל מקום, כאשר
יש כמה פרטים, אין דורשים את כולם
כאחד, לומר שדי בדמיון לאחד מן הפרטים
כדי שיתרבה מן הכלל, אלא:

כל חד וחד [פרט ופרט] "**כלל ופרט** וכלל"
באפי נפשיה דרשינן ליה [כדרשה שלימה
של "כלל ופרט וכלל" הוא נדרש], כלומר:
כאילו לכל פרט מן הפרטים היו שני כללים
נפרדים —

והרי אילו היה כתוב "כלל שלמה וכלל",
ועוד "כלל שור וכלל", כי אז לא היינו
יכולים לרבות בעלי חיים מן הפרט של

אבל עופות — שאין נבלתן מטמאה במגע
ובמשא⁽¹⁰⁾ — לא חייבים עליהם כפל?

ועד שלא ביארה הגמרא מהיכן יודעים אנו
לרבות את העופות לכפל, תמהה הגמרא על
עצם העמדת השאלה:

ומי מצית אמרת הכי, שלא יהא חייב כפל
אלא על דבר שנבלתו מטמאה במגע
ובמשא!?

והא אף "שלמה" כתיב בתורה בין הפרטים,
והשמלה, שהיא בגד, הרי אינה מטמאה
במגע ובמשא, ושוב יכולים אנו ללמוד אף
את אלו שאין נבלתם מטמאה במגע ובמשא
מ"שלמה", שהרי הם על כל פנים דומים
לפרט של "שלמה"?!?

אמרי בני הישיבה לפרש: אנן בעלי חיים
בלבד הוא דקאמרינן, דהיינו: **אימא** [שמא
נאמר]: **בעלי חיים, דבר שנבלתו מטמא**

שבהקדש לא שייך גלגול.
ולכאורה לפי שיטתם שאין שני מיעוטים
להקדש, ואם אכן סוברים הם כיסודו של הגר"ח
שבקדשי מזבח החיוב הוא להקדש, לכאורה אין
מקום לקושייתם, שהרי שפיר תמצא גלגול
בקדשי מזבח, וכגון שנתחייב לבעל הקדשים
שבועה מאיזה מקום, ומגלגל עליו שבועה על
קדשי המזבח שהפקיד בידו, שהרי הם שלו;
וראה "שער משפט" סימן טז סק"ב.

וכל זה הוא לפי שיטתם, אך לשיטת הרמב"ם
שיש פסוק נפרד הממעט את קדשי המזבח,
ואילו הפסוק "רעהו" שמביאה כאן הגמרא הוא
למעט קדשי בדק הבית, אם כן אכתי תיקשי
קושיית התוספות.

10. נבלת העוף שונה מנבלת חיה ובהמה,

הם להקדש, והיינו דוקא בקדשי בדק הבית ששל
הקדש הוא, אך אין בזה די כדי למעט את הגונב
קדשי מזבח שהם של הבעלים, ואילו היה
משלם, הרי לבעלים היה משלם, ולזה צריכים
פסוק נוסף "וגונב מבית האיש" ולא מבית
הקדש; וכן לאידך גיסא המיעוט של "וגונב
מבית האיש" אינו אלא בדבר שהוא של בעלים,
והוא קדוש לשמים, אבל הגונב נכסי הקדש כיון
שהבעלות היא של ההקדש, אין כאן חסרון
ב"וגונב מבית האיש" כי גם ההקדש בכלל איש,
לחייב על גניבת נכסיו, וראה שם ביתר ביאור.

ה. והנה באות א הובאה קושיית התוספות,
למה הוצרכה התורה למעט ב"טוען טענת גנב"
את ההקדש, והרי בלאו הכי לא תמצא שבועה
להקדש, כיון שאין נשבעין להקדש, וכפי
שהוסיפו התוספות בשבועות מב א לפרש,